

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N.B. (1) Answer any **four** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Discuss methods of analysing state politics.
2. Explain the state politics in dispute over resources such as river water.
3. Examine the functioning of the state legislature and executive.
4. Elaborate on the interface between Politics and Economy in India.
5. Write note on any **two** of the following :—
  - (a) Role of peasant movement
  - (b) Role of N.G.O.s
  - (c) Role of Mass-media.
6. Discuss the link between regional and national politics in India.
7. Elaborate on the emergence of coalition politics in India.
8. Examine the role of caste in state politics.

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) प्रत्येक प्रश्नाला समान गुण आहेत.

१. राज्य पातळीवरच्या राजकारणाच्या विश्लेषण पद्धतीची चर्चा करा.
२. राज्य पातळीवरील राजकारणातील पाणी ह्या संसाधनाच्या प्रश्नासंबंधीचा कलह स्पष्ट करा.
३. राज्य व्यवस्थेतील कायदेमंडळ व न्यायमंडळ ह्यांची कार्ये स्पष्ट करा.
४. भारतातील राजकारण व अर्थव्यवस्था ह्यांच्या परस्पर संबंधावर लिहा.
५. खालीलपैकी दोहोर्वर टिपा लिहा :—
  - (अ) कृषक चळवळीचे महत्त्व
  - (ब) स्वयंसेवी संस्थांचे कार्य
  - (क) जनसंपर्क माध्यमांचे कार्य.
६. भारतातील स्थानिक व राष्ट्रीय राजकारणातील संबंध स्पष्ट करा.
७. भारतात राज्यपातळीवरील राजकारणामध्ये युती व आधाडी सरकारांचा उदय स्पष्ट करा.
८. जात आधारीत राजकारणाचे स्वरूप स्पष्ट करा.